

45

Ἄλλοι

Δαβὶδ μελωδῶν εὐσεβῇ νόμον γράφει,
ἐν παντὶ καιρῷ τῷ Θεῷ δόξαν νέμειν.
Πληροῖ δὲ τοῦτον εὐσεβῆς Μονομάχος,
ἀεὶ τὸ θεῖον εὐλογεῖσθαι θεσπίσας.

V f. 20^r Lag. p. 24 B-L p. 406

2 cf. Ps. 70, 8; 144, 2

46

Εἰς χρυσόβουλλον τῆς Λαύρας

Χρυσοῖς γραφῆναι γραμμάτων ἔδει τύποις
τὸν ἐν λόγοις κάλλιστον ὡς χρυσοῦν ὄλον.
Εἴ τις δὲ τέχνη πρὸς τὸ καὶ μέλι γράφειν,
ἐκεῖσε βάπτων γραψάτω τις τὸν λόγον,
5 ὡς ἂν πρέπουσαν ὄψιν ἐντεῦθεν λάβοι
τὸ στίλβον αὐτοῦ καὶ γλυκάζον ἡρέμα.
Ἄλλ' οὐ θεατός ἐστι τοῖς ἀναξίοις,
ἀλλ' οὐδ' ἀκουστός τοῖς ἀγροικικωτέροις·
ὅθεν φυλάξει τὴν χάριν κεκρυμμένην
10 χρυσοῦς φύλαξ κάτωθεν ἐμβεβλημένος,
μόνοις δὲ ταύτην ἐκφανεῖ τοῖς ἀξίοις,
σήμαντρα χειρὸς εὐγενοῦς δεδεγμένην.

V f. 20^r Lag. p. 24 B-L p. 408

47

Εἰς τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν, ὅτε διαπράσας ταύτην ἀπέλιπεν

Μὴ δυσχέραινε σὺ πρὸς ἡμᾶς, οἰκία,
ἔρημος οὕτω καὶ κενὴ λειψιμένη· |
f. 20^v σὺ γὰρ σεαυτῇ πρόξενος τοῦ νῦν πάθους,
ἄπιστος οὕσα τοῖς ἑαυτῆς δεσπόταις
5 καὶ μηδένα στέργουσα τῶν κεκτημένων
μηδ' εἰς τέλος σώζουσα τὴν ὑπουργίαν·
οὐ γὰρ πέφυκας τοῖς ἔχουσι προσμένειν,

V ff. 20^r-21^v Lag. pp. 24-6 B-L pp. 410-4

3 πρόξενος τοῦ πάθους] cf. Io. Maur. *Can. paracl.* 2, 6, 151 [p. 72 Follieri]

45

Άλλοι

Ο Δαυίδ στους ψαλμούς του γράφει νόμο ευσεβή,
δηλαδή κάθε στιγμή δόξα στο Θεό κανείς να αποτίει.
Το νόμο αυτόν εκπληρώνει ο ευσεβής Μονομάχος,
καθιερώνοντας ο Θεός διαρκώς να ευλογείται.

46

Για χρυσόβουλλο της Λαύρας

Θά 'πρεπε με χρυσά γράμματα να γραφόταν
ο πιο καλός από τους λόγους, σαν ολόχρυσος που είναι.
Εάν υπήρχε κάποια τέχνη για να γράφει κανείς με μέλι,
βυθίζοντας σε τούτο κάποιος τη γραφίδα, το λόγο ας γράψει,
για να πάρει από εκεί τη μορφή που ταιριάζει 5
στη λάμψη και τη γαλήνια γλυκύτητά του.
Αλλά για τους ανάξιους δεν είναι ορατός,
ούτ' απ' τους άξεστους μπορεί να ακουστεί·
γί' αυτό θα διατηρήσει τη χάρη του κρυμμένη,
ο χρυσός φύλακας που έχει τεθεί στο κάτω μέρος 10
και μόνο στους άξιους θα είναι η χάρη του εμφανής,
έχοντας δεχτεί το σύμβολο από χέρι ευγενικό.

47

Στο σπίτι του, όταν το εγκατέλειψε γιατί το πούλησε

Οικία μου, μη θυμώνεις με μένα,
που έτσι έρημη και άδεια έχεις μείνει·
γιατί εσύ η ίδια προξένησες στον εαυτό σου την τωρινή σου συμφορά,
επειδή υπήρξες άπιστη στ' αφεντικά σου
και δεν αγάπησες κανέναν από τους κατόχους σου, 5
μήτε συνέχισες να τους υπηρετείς μέχρι τέλους.
Γιατί δεν είσαι φτιαγμένη για να παραμένεις πιστή στους κατόχους σου

- ἀεὶ δ' ἀμείβειν ἄλλον ἐξ ἄλλου θέλεις,
ἀποστατοῦντος οἰκέτου κακοῦ δίκην.
- 10 Πρὶν οὖν προδῶς σὺ καὶ λίπης τὸν δεσπότην,
οὗτος σὲ φεύγει σωφρονῶν ὡς δραπετίν.
Πρὸ τοῦ παθεῖν ἄκων δὲ τὴν σὴν ζημίαν,
ἐκὼν σε ῥίπτει, καὶ λιπῶν ἀποτρέχει.
Πλὴν οὐ πάθους ἄμοιρος οὐδ' οἴκτου δίχα·
- 15 οἰκτίζεται γὰρ καὶ λίσαν σε, φιλτάτη,
ὡς κτῆμα τερπνόν, ὡς πατρώαν ἐστίαν,
ὡς ἐκ γένους δῶρόν τε καὶ κλῆρον μόνην.
Καί μοι στρέφει τὰ σπλάγχνα καὶ τὴν καρδίαν
ὁ πρὸς σὲ θερμὸς ἐκ συνηθείας ἔρως·
- 20 σὺ γὰρ τιθηνὸς καὶ τροφὸς μοι, φιλτάτη,
σὺ παιδαγωγὸς καὶ διδάσκαλος μόνη·
ἐν σοὶ πόνους ἤνεγκα μακροὺς καὶ κόπους,
ἐν σοὶ διῆξα νύκτας ἀγρύπνους ὅλας,
ἐν σοὶ διημέρευσά κάμνων ἐν λόγοις,
- 25 τοὺς μὲν διορθῶν, τοὺς δὲ συντάττων πάλιν,
κρίνων μαθηταῖς καὶ διδασκάλοις ἔρις, |
ἔτοιμος ὢν ἅπασιν εἰς ἀποκρίσεις
καὶ προστετηκὼς ταῖς γραφαῖς καὶ ταῖς βίβλοις.
Ἐν σοὶ συνῆξα γινῶσιν ἐκ μαθημάτων,
- 30 ἐν σοὶ δὲ ταύτην τοῖς θέλουσι σκορπίσας,
πολλοὺς σοφοὺς ἔδειξα προῖκα τῶν νέων.
Τούτοις ὅλον με, πατρικὴ, θέλγεις, στέγη.
Τούτοις με κάμπτεῖς καὶ κατακλᾷς, φιλτάτη,
λόγος δὲ νικᾷ πάντα καὶ θεοῦ πόθος·
- 35 τρίτον δ' ἀρίθμει τῆς τελευτῆς τὸν φόβον.
Οἷς ὡς μύωψιν ἀθρόον πεπληγμένος,
ἄπειμι φεύγων ἔνθεν οὐ θεὸς φέρει,
ἄλλων πάροικος ἀντὶ τοῦ χθὲς δεσπότην,
προσήλυτός τις οἰκτρὸς ἀντ' ἐγχωρίου,
- 40 ἀνέστιός τε καὶ ξένης χρήζων στέγης
ὁ τῆς ἑαυτοῦ μὴ φθονήσας τοῖς ξένοις.
Ἐπεὶ δ' ἀπαίρειν καιρὸς εἰς ἀλλοτρίαν,
σὺ χαῖρε πολλά, χαῖρέ μοι σύ, γνησία,
ξένη δὲ μᾶλλον ἔκ γε τῆς νῦν ἡμέρας.
- 45 Ὅμως δὲ χαῖρε. Χαῖρε, μήτερ δευτέρα,
ἢ καὶ τιθηνήσασα καὶ θρέψασά με

8 cf. Io. Chrys. *Hom. in Matth.* XXXII, 5 (PG 57, 383 22) 11 cf. Georg. Pis. *Hex.* 377-8 [p. 334 Tartaglia] 18-9 cf. Her. *Mim.* 1, 57 28 προστετηκὼς – ταῖς βίβλοις] cf. Io. Maur. *Carm.* 92, 54 45 μήτερ δευτέρα] cf. Men. *Fragm.* 923, 3 [III, p. 240 Kock]

αλλά διαρκώς επιθυμείς τον έναν μετά τον άλλον να τους αλλάζεις,
 σαν τον κακό υπηρέτη που δραπετεύει.
 Πριν λοιπόν εσύ να προδώσεις και να εγκαταλείψεις τον αφέντη σου, 10
 φεύγει εκείνος από κοντά σου, τιμωρώντας σε, επειδή είσαι δραπέτης.
 Πριν να υποστεί βλάβη από εσένα χωρίς να το θέλει,
 με τη θέλησή του σε απαρνιέται και εγκαταλείποντάς σε φεύγει μακριά σου.
 Ούτε όμως χωρίς να υποφέρει από τη συμφορά, ούτε χωρίς οίκτο,
 επειδή σε συμπονά και μάλιστα πολύ, αγαπημένη, 15
 σαν απόκτημα ευχάριστο, σαν εστία πατρική,
 ως το μοναδικό δώρο και τη μόνη κληρονομιά που έχει απ' την οικογένειά του.
 Και μου αναστατώνει τα σωθικά και την καρδιά
 η φλογερή από τη συνύπαρξή μας αγάπη πού 'χω για σένα·
 γιατί εσύ είσαι αυτή που με βύζαξε και μ' ανέθρεψε, αγαπημένη, 20
 εσύ η μοναδική παιδαγωγός και δασκάλα μου.
 Μέσα σε εσένα άντεξα πόνους και μόχθους μεγάλους,
 μέσα σε σένα πέρασα νύχτες ολόκληρες ξάγρυπνος,
 μέσα σε εσένα πέρασα μέρες ολόκληρες κοπιάζοντας με τα κείμενα,
 άλλα διορθώνοντάς τα, κι άλλα συντάσσοντάς τα απ' την αρχή, 25
 κρίνοντας τις διαφωνίες μεταξύ καθηγητών και δασκάλων
 όντας πρόθυμος σε όλους να δώσω απαντήσεις
 και έχοντας λιώσει πάνω στα γραπτά και στα βιβλία.
 Μέσα σε σένα συγκέντρωσα τη γνώση απ' τα μαθήματα,
 μέσα σε σένα τη μοίρασα σε αυτούς που την επιθυμούσαν 30
 και τα λόγια πολλών σοφών έδωσα δωρεάν στους νέους.
 Για όλα τούτα, πατρική μου εστία, με κάνεις να σ' αγαπώ.
 Με αυτά με κάνεις και λυγίζω και παραλύω, πολυαγαπημένη,
 η εντολή όμως και η αγάπη του Θεού τα πάντα τα νικά·
 για τρίτο υπολόγισε το φόβο του θανάτου. 35
 Παρακινημένος απότομα απ' όλα αυτά σαν από κάποια σπιρούνια
 παίρνω το δρόμο και φεύγω για εκεί που ο Θεός με πάει,
 σαν πάροικος κοντά σε άλλους αντί για αφέντης που ήμουν μέχρι χθες,
 σαν ταλαίπωρος ξενομερίτης αντί για ντόπιος,
 σαν άστεγος που έχει ανάγκη από ξένο σπίτι, 40
 εγώ που ζηλότυπα δεν κράτησα το δικό μου κλειστό στους ξένους.
 Αφού ήρθε η ώρα σε ξένη γη να φύγω,
 έχε γεια, αντίο, αγαπημένη,
 ή μάλλον απ' τη σημερινή ημέρα ξένη.
 Όμως να είσαι χαρούμενη, χαίρε, δεύτερή μου μητέρα, 45
 σύ που με βύζαξες και με ανέθρεψες

καὶ πρὸς τέλειον μέτρον ἐξ ἔτι βρέφους
 ἀπαρτίσασα καὶ καταρτίσασά με.
 Νῦν δ' ἄλλους ἕξεις οὓς παιδεύσεις καὶ θρέψεις·
 50 ἄλλοις παρέξεις πρὸς λόγους εὐκαιρίαν, |
 f. 21^v εἵπερ λόγους στέργουσιν, ἡμῖν δ' οὐκέτι.
 Σώζου δέ, σώζου καὶ σύ, πιστὴ γωνία,
 ἐν ἧ λαθὼν ἔζησα τὸν πρὸ τοῦ βίον.
 Ὑμεῖς τε, χρηστοὶ γείτονες, σώζοισθέ μοι,
 55 καὶ τῷ μακρυσμῷ μὴ σκυθρωπάζοιτέ μου·
 πάντων γὰρ ἡ χεὶρ τοῦ Θεοῦ δεδραγμένη
 ῥῶον τίθησι καὶ τὰ μακρὰν πλησίον,
 ἕως συνάξει πάντας εἰς κρίσιν μίαν.

 47 Ephes. 4, 13

 49 ὀλοσπόνδειος V in marg.

48

Ὅτε τὴν οἰκίαν ἀπέλαβεν

Ἔχω πάλιν σε καὶ βλέπω τὴν φιλτάτην.
 Πλὴν οὐκέτι κληρὸν σε πατρικὸν λέγω,
 Χριστοῦ δὲ μᾶλλον δῶρον ἡγαπημένον
 χάριν τε λαμπρὰν εὐσεβοῦς βασιλέως.
 5 Οἷ με γλυκεῖαν προστεθεικότες βίαν,
 παλίντροπον στρέφουσιν αὐθις ἐνθάδε,
 ὁ μὲν, καθ' ὕπνους δεξιὰν θεῖαν νέμων
 καὶ πρὸς τὰ τῇδε πολλάκις δοκῶν ἄγειν·
 ὁ δέ, προδήλως τὴν ἀνάγκην προσφέρων
 10 καὶ τῆς πατρώας τὴν ἀνάκλησιν στέγης
 σφοδρῶς ἀπαιτῶν ὡς ἀσύγνωστον χρέος,
 ἕως ἔπεισαν ἐγκατοικῆσαι πάλιν.
 Καὶ δὴ κατοικῶν ἐξ ὑπαρχῆς δευτέρας
 οὐκ οἶδα μέχρι ποῦ τε καὶ πόσον χρόνον
 15 νέος καλοῦμαι τῆς παλαιᾶς δεσπότης. |
 f. 22^r Καὶ θαῦμα τὴν ἄπιστον εὐκίνησίαν,
 ναὶ τὴν ἄπιστον! Ἦν ἐκινήθην, ἔχω,
 οὕτως Θεοῦ στρέφοντος οἷς οἶδε τρόποις
 καὶ ποικίλως ἄγοντος ἡμῶν τὸν βίον,

 V ff. 21^v-22^r Lag. pp. 26-7 B-L pp. 414-6

 6 cf. Eur. *Herc.* 1069

 16 καὶ θαῦμα τὴν V : ναὶ θαυμαστὴν Stef. 18 στρέφοντος V : στέφοντος Lag.

και από τότε που ήμουν ακόμη βρέφος
 μ' ανάστησες και μ' έκανες άντρα ώριμο.
 Τώρα θα έχεις όμως άλλους για να διαπαιδαγωγήσεις και ν' αναθρέψεις,
 σ' άλλους θα δώσεις την αφορμή ν' ασχοληθούν με τους λόγους, 50
 αν βέβαια ενδιαφέρονται για λόγους, αλλά όχι πια σε μένα.
 Νά 'σαι καλά, νά 'σαι καλά και σύ, πιστή γωνιά μου,
 που μέσα της έζησα αθέατος τη ζωή μου μέχρι τώρα.
 Κι εσείς, καλοί μου γείτονες, να μου είστε καλά, 55
 και μη θλίβεστε για το χωρισμό μας·
 γιατί το χέρι του Θεού που τα πάντα σφιχτά κρατάει
 εύκολα φέρνει κοντά όσα είναι απομακρυσμένα,
 μέχρις ότου τους συγκεντρώσει όλους σε μία δίκη.

48

Όταν πήρε πίσω το σπίτι του

Πάλι σε κατέχω και αντικρίζω εσένα, πολυαγαπημένη μου,
 μα δεν σε θεωρώ πια πατρική μου κληρονομιά,
 αλλά μάλλον αγαπημένο δώρο του Χριστού,
 και λαμπρή χάρη του ευσεβούς βασιλέα.
 Αυτοί επιβάλλοντας τη γλυκιά εξουσία τους, 5
 με αναγκάζουν να επιστρέψω και πάλι εδώ,
 ο ένας (ο Χριστός) απλώνοντάς μου στον ύπνο το δεξί του θεϊκό χέρι,
 και με το να παρουσιάζεται πολλές φορές να με οδηγεί προς τα εδώ,
 ο άλλος (ο βασιλέας) προβάλλοντας φανερά την επιτακτική αναγκαιότητα
 και απαιτώντας έντονα την επιστροφή του πατρικού σπιτιού 10
 ως ανυπέρθετη οφειλή (προς εμένα),
 μέχρις ότου και οι δύο με έπεισαν να την κατοικήσω και πάλι.
 Και μάλιστα κάνοντας μια δεύτερη αρχή,
 δεν ξέρω μέχρι πότε και για πόσο χρονικό διάστημα
 θα ονομάζομαι καινούριος ιδιοκτήτης της παλιάς μου κατοικίας. 15
 Και θεωρώ θαύμα αυτή την απίστευτη μεταβολή,
 – ναι την απίστευτη – που έζησα.
 Αφού έτσι ο Θεός αλλάζει τη ζωή μας με τον τρόπο που ξέρει
 και την καθοδηγεί με διάφορους τρόπους

- 20 εἰς ὃν πεποιθώς εἰμι καὶ θαρρεῖν ἔχω
ὥς καὶ τὸ λειῖπον εὐθετήσῃ τοῦ βίου,
τοῖς δεξιοῖς τούτοις με πρὸς σωτηρίαν
ὥς ἀσθενῇ τε καὶ μικρόψυχον φέρων·
τὸ καρτερεῖν γὰρ οὐκ ἐμὸν τάναντία.
- 25 Οὐκοῦν ἀποτρέποις γε ταῦτα, Χριστέ μου,
μόνοις δὲ τοῖσδε τὴν ἐμὴν ζωὴν ἄγοις,
ὥς χρηστός, ὥς εὖσπλαγχνος, ὥς εὐεργέτης,
εἴτα πρὸς ἄλλον χειραγωγήσοις βίον
ἄλυπον, ἀστένακτον, ἔξω φροντίδων.
- 30 τίς γὰρ φόβος σοι τῷ κρατοῦντι τῶν ὅλων
ἐν πλάσμα σῶσαι δωρεὰν ἔργων δίχα;

28-9 cf. Men. Sent. 570

49

*Εἰς τοὺς ἀγίους πατέρας ἱστορημένους,
ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ Θεοδώρητος*

Ἀνιστορήσας τοὺς σοφοὺς διδασκάλους
καὶ τὸν Θεοδώρητον αὐτοῖς συγγράφω
ὥς ἄνδρα θεῖον, ὥς διδάσκαλον μέγαν,
ὥς ἀκράδαντον ὀρθοδοξίας στύλον.

- 5 Εἰ δ' ἐκλονήθη μικρὸν ἔκ τινος τύχης,
ἄνθρωπος ἦν. Ἄνθρωπε, μὴ κατακρίνης· |
οὐ γὰρ τοσοῦτον δυσσεβῆς ἦν ὁ κλόνος,
ὅσον μετεῖχε τῆς ἐριστικῆς βίας.
- 10 Τί γὰρ Κύριλλον πανταχοῦ νικᾶν ἔδει,
καὶ δογματιστὴν ὄντα καὶ λογογράφον;
Ὅμως δὲ τοῦτο καὶ διώρθωται πάλιν.
Τὰ δ' ἄλλα πάντα τῶν μεγίστων ποιμένων
βλέπων τὸν ἄνδρα μηδενὸς λελειμμένον
ἐνταῦθα τούτοις εἰκότως συνεγγράφω.

f. 22^v

V ff. 22^r-22^v Lag. p. 27 B-L p. 418

4 ὀρθοδοξίας στύλον] cf. Io. Chrys. Serm. in s. duod. Ap. (PG 59, 495 32)

tit. Θεοδώρητον corr. Lag. : Θεοδῶριτον V 2 Θεοδώρητον corr. Lag. : Θεοδῶριτον V 5 ἔκ τινος V : ἐκ
τινὸς Lag.

50

*Εἰς τὸ τυπικὸν τῆς Λαύρας
Δέδοικα μήπως θεσπίσας ἄλλοις τάδε,*

V f. 22^v Lag. p. 27 B-L p. 420

σ' αυτόν έχω την πίστη μου κι ευελπιστώ 20
 ότι θα διευθετήσει και την υπόλοιπη ζωή μου,
 οδηγώντας με τούτα τα ευχάριστα γεγονότα
 στη σωτηρία εμένα που είμαι αδύναμος και λιγόψυχος.
 Γιατί δεν έχω τη δύναμη ν' αντέξω τα αντίθετα απ' αυτά.
 Μακάρι, λοιπόν, να τα αποτρέπεις όλα αυτά, Χριστέ μου, 25
 και μόνο με αυτά εδώ (τα ευχάριστα) να καθοδηγείς τη ζωή μου,
 σαν καλός, σαν συμπονετικός και ευεργέτης που είσαι,
 κι έπειτα, είτε να με καθοδηγήσεις προς μιαν άλλη ζωή
 χωρίς λύπες, χωρίς στεναγμούς και μακριά από βάσανα.
 Γιατί ποιος φόβος υπάρχει σε σένα, που τα πάντα εξουσιάζεις, 30
 να σώσεις δηλαδή χωρίς αντάλλαγμα ένα πλάσμα δίχως έργα;

49

*Για τους αγίους πατέρες που απεικονίστηκαν
 μεταξύ των οποίων ήταν και ο Θεοδώρητος*

Απεικονίζοντας τους σοφούς δασκάλους
 κατατάσσω μαζί τους και τον Θεοδώρητο
 ως άγιο άνδρα, ως δάσκαλο σπουδαίο,
 ως ακλόνητο στύλο της ορθής πίστης.
 Και αν εξαιτίας κάποιας περίπτωσης κλονίστηκε λιγάκι, 5
 άνθρωπος ήταν κι αυτός· μην τον κατηγορήσεις, άνθρωπε,
 αφού αυτή του η παρέκκλιση δεν ήταν τόσο αποτέλεσμα της ασέβειας,
 όσο μέρος της σφοδρής φιλονικίας.
 Γιατί λοιπόν έπρεπε σε όλες τις περιπτώσεις να υπερισχύει ο Κύριλλος 10
 που και δόγματα διατύπωνε και λόγους συνέγραφε;
 Όμως αυτό έχει πια αποκατασταθεί.
 Και επειδή διαπιστώνω πως ο άνδρας καθόλου δεν υπολείπεται
 σε όλα τα υπόλοιπα από τους πιο μεγάλους ποιμένες,
 εύλογα τώρα μ' αυτούς μαζί τον απεικονίζω.

50

Για το τυπικό της Λαύρας
 Φοβάμαι μήπως θεσπίζοντας τούτους δώ τους νόμους για τους άλλους,

91

Εἰς ἑαυτὸν

- «Πλουτοῦσι πολλοί» — παῦε. Καὶ τίς μοι λόγος;
 Πτωχοὺς γὰρ ἔξει πάντας ἐξ ἴσου τάφος,
 ἄβρους, μέσους, ἥττους τε καὶ πενεστάτους.
 Τὰ νῦν δὲ παῖξαι μικρὸν αὐτοῖς ἐνδίδου,
 5 ἕως κενὰς φέροντες αἰσθωνται χέρας.
 «Πολλοὺς θρόνοι φέρουσιν ὑψηλοὺς ἄνω.»
 Ἐγὼ δὲ γῆθεν ἔκπαλαι πεπλασμένος,
 εἰς γῆν τε νεύω καὶ κάτω ζητῶ μένειν,
 πολλῶ δὲ τὴν ἔπαρσιν ἐκκλίνω φόβῳ,
 10 μήπως σκοτωθεὶς ὑπόθεν χαμαὶ πέσω,
 τῆς αὐθαδείας ἀξίαν διδοὺς δίκην·
 ὅθεν ταπεινὴν ἀσφάλειαν ἐκλέγων,
 πεζῇ βαδίζω, πεζὸν ὦν ζῶον φύσει,
 πᾶσιν μὲν οὐκ ἄποπτος ὡς ἐκ τῶν ἄνω,
 15 πολλοῖς δὲ καὶ κάτωθεν ὦν ἐγνωσμένος,
 ὃ μείζον οἶδα μᾶλλον εἰς εὐδοξίαν,
 ὅταν τις αὐτὸς ἐκ ταπεινοῦ χωρίου
 πρὸς ὕψος ἐκτείνοιτο καὶ δοκῇ μέγας
 ὥσπερ κολοσσός, μήκος οἰκεῖον φέρων,
 20 καὶ μηδὲν εἰς διάρμα χρήζων τοῦ τόπου.
 Ὅσοι δὲ κομπάζουσι βαθμοῖς καὶ θρόνοις,
 οὔτοι κολοιῶν οὐδὲν εἰσι βελτίους |
 μέγα φρονούντων ἐν πτεροῖς ἀλλοτρίοις,
 ὦν ἢ πάλιν ψίλωσις αἰσχύνει πλέον.
 25 Τῶν προσθέτων γὰρ χρωμάτων τῇ συγκρίσει,
 εἰς μείζον ἐξάγουσι τὴν ἀμορφίαν.
 «Ἀλλὰ κροτοῦσι πᾶς ὄχλος τοὺς ἐν μέσῳ.»
 Εἰπὼν ὄχλον, βέλτιστε, μὴ ζήτηί πλέον·
 ὄχλος γὰρ οὐδὲν ἄλλο πλὴν ὄντως ὄχλος,
 30 βοὰς ἀτάκτους τοῖς κρατοῦσι προσνέμων
 ὡς πρόσφορον μείλιγμα τῆς ἐξουσίας,
 πλέον δὲ μηδὲν συντελῶν τῶν χρησίμων,
 μᾶλλον μὲν οὖν μέγιστα καὶ βλάπτειν ἔχων·
 φυσᾶ γὰρ αὐτοὺς τοῖς ἐπαίνοις πολλάκις,

f. 37^rV ff. 36^v-37^r Lag. pp. 44-5 B-L pp. 492-4

1 πλουτοῦσι πολλοί] cf. Theogn. 1, 314 6 cf. Gr. Naz. *Epist.* 71, 4, 2-3 [I, p. 91 Gallay] 7 γῆθεν
 πεπλασμένος] cf. Philo Jud. *Leg. Alleg.* 2, 2, 2 [I, p. 91 Cohn] 8 εἰς τὴν γῆν νεύω] cf. Io. Maur. *Can. paracl.*
 1, 3, 43-4 [p. 50 Follieri] 22-26 cf. Aes. *Fab.* 103 34 φυσᾶ – τοῖς ἐπαίνοις] cf. Bas. Caes. *Hom. in Ps. LXI* 4
 (PG 29, 477A 4-5)

5 αἰσθονται V^{ac}

91

Στον εαυτό του

«Πολλοί είναι πλούσιοι» – Πάψε, και τι με νοιάζει,
αφού ο τάφος με τον ίδιο τρόπο όλους θα τους σκεπάσει, τους φτωχούς,
τους πάμπλουτους κι ευκατάστατους, τους κατώτερους κι άπορους;
Τώρα όμως άφησέ τους για λίγο να διασκεδάσουν,
μέχρι που να καταλάβουν πως έχουν αδειανά τα χέρια τους. 5
«Τα αξιώματα οδηγούν ψηλά πολλούς διακεκριμένους».
— Εγώ όμως όντας από παλιά πλασμένος από χώμα
σκύβω στο χώμα, κι επιζητώ κάτω να παραμείνω,
και ξεφεύγω από την αλαζονεία, επειδή πολύ φοβούμαι,
μη τυχόν και ζαλισμένος από το ύψος πέσω κάτω 10
άξια τιμωρημένος για την υπεροψία μου.
Επιλέγοντας λοιπόν την ταπεινή σιγουριά
πηγαίνω με τα πόδια, όντας από τη φύση μου ένα πεζό ζώο,
χωρίς να είμαι εντελώς αθέατος σε όλους όσους βρίσκονται ψηλά,
αλλά και όντας γνωστός σε πολλούς που είναι από κάτω. 15
Αυτό θεωρώ πιο σημαντικό για να έχει κανείς καλή φήμη,
όταν δηλαδή ο ίδιος όντας από ένα ταπεινό τόπο
υψωθεί ψηλά και φανεί σπουδαίος
σαν κολοσσός, επειδή έχει το δικό του ανάστημα,
χωρίς να έχει καθόλου ανάγκη από τον τόπο για να ψηλώσει. 20
Όσοι όμως καυχούνται για τίτλους κι αξιώματα,
δεν είναι καθόλου καλύτεροι από τις καλιακούδες
που καμαρώνουν με τα ξένα φτερά,
από τα οποία όταν γυμνωθούν, ντροπιάζονται ακόμα περισσότερο,
γιατί ανακατεύοντας τα επίκτητα χρώματα 25
φανερώνουν ακόμη περισσότερο την ασχήμια τους.
«Όμως όλος ο όχλος χειροκροτεί τους προβεβλημένους.»
— Αφού είπες όχλος, φίλε μου, μην ψάχνεις περισσότερο,
γιατί ο όχλος δεν είναι τίποτ' άλλο παρά αληθινή ενόχληση,
καθώς χαρίζει στους κρατούντες ανάρθρες κραυγές, 30
ως ταιριαστές εξιλαστήριες τιμές της εξουσίας τους,
χωρίς όμως καθόλου να συμβάλλει σε τίποτα πιο ωφέλιμο,
μα που, αντίθετα, μπορεί πάρα πολύ να βλάψει.

- 35 πείθων ἀκούειν ὡς ἀληθεῖς τοὺς λόγους·
οἱ δ' εἰσὶν οὐδέν, πλήν μόνον κενοὶ ψόφοι,
ἐπηρεασταὶ τῶν κενῶν φρονημάτων,
ψεῦσται, πλάνοι, γόητες, ἀνδράσιν γέλως,
βόθρος δ' ἀνάνδροις· οἷς ὁ πιστεύων ἄνους.
40 Κραυγῆς δὲ πολλῆς οὐ πάνυ φροντιστέον.
Καὶ ψῆρες ὀξύφωνον, ἀλλὰ κουφόνουν.
Τούτοις ἔγωγε τοῖς λογισμοῖς καὶ λόγοις
ἄγων ἑμαυτὸν ἐκπεραίνω τὸν βίον.

36 κενοὶ ψόφοι] cf. Eur. *Rhes.* 565 37 κενῶν φρονημάτων] cf. Io. Maur. *Carm.* 85, 1 38 ἀνδράσιν γέλως]
cf. Con. Rhod. *Ecphe.* 152 [p. 28 Vassis] 43 ἐκπεραίνω τὸν βίον] cf. Eur. *Herc.* 428-9

92

Εἰς ἑαυτὸν

- «Ἐλκουσι βαθμοί.» «Πρόσσχες. Ἀθρόα ζάλη.»
«Ψῆφοι φέρονται.» «Συστροφὴ καταιγίδων.»
«Θρόνοι καλοῦσιν· ὦ κυβερνήτα, βλέπε.» |
f. 37^v «Ὅρᾳς ὅσος κύκλωθεν ἡγέρθη κλύδων;»
5 «Σπεῦσον βοήθει.» «Κλύζεται σοι τὸ σκάφος.
Λαβοῦ, τάλαν, τάχιστα τῶν σῶν οἰάκων.»
«Λαβοῦ, λογισμέ, πρὶν παραχθῶμεν βία.»
«Ἦ που τι κάμει συμπονεῖν ἐπιτρέπεις;»
«Ὡς οὖν κελεύεις πείθομαι. Καὶ δὴ λέγε.»
10 «Σὺ τὴν σεαυτοῦ κοσμίως βάδιζέ μοι·
ἄρκεῖ γὰρ ἂν κάλλιστα καὶ ταύτην δράμοις·
βαθμῶν δ' ἐκείνων καὶ θρόνων πρὸς οὓς πτύρη,
πολλοὶ μὲν ἦσαν ἐγκρατεῖς χθὲς καὶ πάλαι,
πολλοὶ δ' ἔσσονται, συρρέοντες τῷ χρόνῳ,

V ff. 37^r-39^v Lag. pp. 45-8 B-L pp. 496-502

2 ψῆφοι φέρονται] cf. Pl. *Spuria* 382b 4 10 κοσμίως βάδιζε] cf. Luc. *Herm.* 18, 3

8 ἢ V : ἦ Lag. 11 γὰρ V : γάρ Lag.

Πολλές φορές λοιπόν με τους επαίνους του τους φουσκώνει
 γιατί ο όχλος τους κάνει να πιστεύουν τα λόγια του γι' αληθινά, 35
 ενώ αυτά, που δεν είναι τίποτ' άλλο παρά μόνο κούφιος θόρυβος,
 υποθάλπουν τη ματαιοδοξία τους,
 είναι ψεύτικα, παραπλανητικά, γοητευτικά, περίγελος για τους ανθρώπους
 και λάκκος γίνονται για τους δειλούς. Άμυαλος είναι όποιος τα πιστεύει.
 Δεν χρειάζεται να δίνει κανείς πολλή σημασία στις δυνατές κραυγές. 40
 Και τα ψαρόνια έχουν δυνατή φωνή, μα είναι ελαφρόμυαλα.
 Εγώ, με τούτες τις σκέψεις και μ' αυτά τα επιχειρήματα
 οδηγώντας τον εαυτό μου, πορεύομαι στη ζωή.

92

Στον εαυτό του

«Τα αξιώματα θέλγουν.» «Πρόσεξε! Μεγάλη αναταραχή.»
 «Οι αποφάσεις μεταφέρονται μακριά.» «Σφοδρότατη καταιγίδα.»
 «Οι θρόνοι φωνάζουν: Πρόσεχε, κυβερνήτη.»
 «Βλέπεις πόσο μεγάλο κύμα σηκώθηκε ολόγυρα;»
 «Σπέυσε και βοήθησε.» «Πλημμυρίζει το σκάφος σου. 5
 Πιάσε, δύστυχε, γρήγορα το τιμόνι σου.»
 «Πιάσε το, λογισμέ μου, πριν παρασυρθούμε με δύναμη μακριά.»
 «Μήπως επιτρέπεις και σε μένα με κάποιον τρόπο να βοηθήσω;»
 «Θα υπακούσω σ' ό,τι με προστάξεις. Πες μου λοιπόν.»
 «Περπάτα στον δικό σου δρόμο με σεμνότητα.
 Γιατί είναι αρκετό αυτό, αν ακολουθήσεις με τον καλύτερο τρόπο το δρόμο τούτο. 10
 Σ' εκείνα τα αξιώματα και τους θρόνους, που σε σκιάζουν,
 πολλοί ήταν εγκρατείς και χθες και παλαιότερα,
 και πολλοί ακόμη θά 'ναι, περνώντας μαζί με τον χρόνο.»